

Kursplan

Nämnden för utbildningsvetenskap
Institutionen för kulturvetenskaper

1GN019 Bildpedagogik - för grundlärare med inr mot arbete i åk 4-6
och grundlärare med inr mot arbete i fritidshem, 30 högskolepoäng
Art Education, Year 4-6 and in Leisure Time Centre, 30 credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap praktisk-estetiska ämnen

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för kulturvetenskaper 2012-02-15

Senast reviderad 2012-12-04. Ändrade förkunskapskrav.

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2013

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Samhällskunskap 1b / 1a1 +1a2 eller Samhällskunskap A (Områdesbehörighet 6/A6).

Mål

Förväntade studieresultat för kursen som helhet

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna;

- urskilja och redogöra för grundläggande drag i lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik
- identifiera och formulera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för
- tillämpa grundläggande tekniker i bildframställning
- redogöra för bildspråkliga och bildkommunikativa teorier och synsätt
- med stor säkerhet tillämpa digitala medier som ett sätt att kommunicera och representera kunskap
- redogöra för grundläggande kunskaper inom områdena konst, media, design och arkitektur, ur samtida, historiska, kulturella och hållbarhetsperspektiv
- beskriva och diskutera reflektionens och analysens betydelse i gestaltande processer
- beskriva, analysera och tolka visuell kultur utifrån teorier om genus, mångfald, klass, etnicitet och hållbar utveckling
- skriva vetenskapligt om visuell kultur på en grundläggande nivå.

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna;

- redogöra för och använda sig av semiotiska och bildkommunikativa teorier och synsätt
- redogöra för utvecklingen inom skolämnet bild
- redogöra för teorier om barns och ungdomars bildarbete och bildspråkliga utveckling
- reflektera kring och använda sig av det visuella språket som ett kommunikativt redskap i varierande tekniker och i olika medier, även digitalt
- identifiera och i eget arbete tillämpa principer om visuell presentation och utställningsteknik
- dokumentera egen och annans bildkommunikativa lärprocess, förstå och tillämpa metoder för reflektion över den egna bildprocessen.

Delkurs 2, Färg och form och pedagogisk tillämpning, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna:

- tillämpa grundläggande tekniker i två- och tredimensionellt bildarbete, i såväl analoga som digitala tekniker
- omsätta och tillämpa bildspråkliga ämneskunskaper såväl pedagogiskt som i egen bildproduktion
- analysera, tolka och bedöma sina egna och andras bildarbeten
- beskriva och diskutera ämnesdidaktiska frågeställningar i relation till delkursens innehåll
- reflektera över aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning

Delkurs 3, Bilddidaktik och visuellt tänkande, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna;

- tillämpa och behärska grundläggande kunskaper i teckningslära och skissteknik
- generera och utveckla olika idéer med hjälp av eget skissarbete
- redogöra för det visuellas betydelse i ett kognitivt perspektiv
- redogöra för bildämnet styrdokument samt urskilja och värdera metoder och kriterier för bedömning inom bildämnet.

Delkurs 4, Visuell kultur, visuell representation, 7,5 hp

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna;

- analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass, etnicitet och hållbar utveckling
- redogöra för bildvetenskapliga och bildpedagogiska teorier
- analysera och omsätta bildvetenskapliga och bildpedagogiska teorier i visuella representationer
- grundläggande redogöra för konst, media, design och arkitektur ur ett samtida, historiskt, kulturellt och hållbarhetsperspektiv
- problematisera visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv i gestaltande arbete
- skriva en text med vetenskaplig ansats på grundläggande nivå med korrekt referenshantering.

Innehåll

Kursen är uppdelad i fyra delkurser. Övergripande områden som behandlas är i tur och ordning bildkommunikation och bildens språkliga uttryck, färgsystematik, formteori och kompositionslära, det visuella betydelse ur ett kognitivt perspektiv och ett lärandeperspektiv, samt begreppen visuell kultur och visuell representation.

Delkurs 1, Grundläggande ämneskunskaper och visuell kommunikation, 7,5 hp

I delkursen fokuseras bilden ur ett språkligt och kommunikativt perspektiv.

Grundläggande kommunikationsteoretiska och bildsemiotiska begrepp introduceras, liksom metod för semiotisk bildanalys. Lexivisuell gestaltning och kommunikation, ord och bild i samverkan, behandlas i teori och praktik i en utställningskontext. Bildämnets historiska utveckling och vilka dominerande föreställningar som satt sin prägel på ämnets konception över tid aktualiseras, liksom teorier om barns bildspråkliga utveckling och det skapande arbetets betydelse i sammanhanget. Metoder för reflektion och dokumentation av det egna bildarbetet, såväl analogt som digitalt, behandlas i teori och praktik.

Delkursen innehåller vidare en introduktion till lärarprofessionen i form av en fältstudiedag.

Delkurs 2, Färg och form och pedagogisk tillämpning, 7,5 hp

I delkurs två studeras områdena färgsystematik, formteori och kompositionslära i teori och praktik, bl. a. genom egna två- och tredimensionellt gestaltande arbeten.

Bildframställningen sker i varierande material och teknik och med bestämda ämnesdidaktiska syften, i såväl analog som digital form. Kursinnehållet relateras till teorier om barns ungdomars bildspråkliga utveckling. Området hållbar utveckling i samband med bildframställning aktualiseras.

Delkurs 3, Bilddidaktik och visuellt tänkande, 7,5 hp

Kursen avhandlar det visuella tänkandet och bildens betydelse ur ett lärande och meningsskapande perspektiv. Teorier om visuell perception behandlas och problematiseras i laborativa arbeten och kopplas till barns och ungdomars bildspråkliga utveckling. Skissens betydelse vid generering och utveckling av idéer behandlas, liksom grundläggande teckningslära och skissteknik. Delkursen behandlar vidare bildämnets rådande styrdokument för grundskolan, samt bedömning av bildarbeten. Fältstudier ingår i delkursen.

Delkurs 4, Visuell kultur, visuell representation, 7,5 hp

Begreppen visuell kultur och visuell representation studeras och problematiseras inom ramen för delkurs fyra. Kulturbegreppet och interkulturella och mångkulturella perspektiv behandlas. Bildanalys och tolkning av bilder med utgångspunkt i teorier om genus, mångfald, etnicitet och hållbar utveckling genomförs.

Delkursen behandlar vidare konst-, media-, och designhistoria ur ett grundläggande perspektiv. Arkitektur och miljögestaltande frågor synliggörs i sammanhanget.

Ämnesdidaktiska tillämpningar kopplas till kursens olika moment. Rapportarbete av enklare vetenskaplig karaktär produceras.

Professionsbas och professionell progression

Under delkursernas gång tränas studenterna i ett ämnesdidaktiskt tänkande utifrån kursinnehållet och frågorna vad, hur och varför. Frågor kring lärarroll, lärandesituationer, stoffurval och anpassning av arbetsuppgifter aktualiseras och behandlas vidare i samband med fältstudier.

Vetenskaplig progression

I kursen får studenten ta del av teorier och föreställningar som präglar bildämnets utveckling över tid. I relation till dessa och teorier om barns och ungdomars bildspråkliga utveckling diskuteras för yrket och ämnet relevanta forskningsfrågor. Ett enklare rapportarbete av vetenskaplig karaktär genomförs.

Alla undervisningsmoment är obligatoriska.

Undervisningsformer

Kursen tillämpar ett kreativt reflekterande arbetssätt, där teori, praktik, tekniskt kunnande och konstnärliga överväganden samverkar.

Undervisningen lägger stor vikt vid utveckling av ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt som stärker studentens professionella förmåga att reflektera över och handla på adekvata sätt i relation till elevens lärande och skolans uppdrag.

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier, uppgifter och laborationer, såväl enskilt som i grupp.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Delkurserna examineras genom muntliga, skriftliga och gestaltande uppgifter, samt en enskild kursportfolio, en sk. workbook. Bedömning görs utifrån följande parametrar i relation till förväntade studieresultat: produktion, perception, reflektion, arbetssätt, didaktik och komplexitet. För betyget godkänd ska de förväntade studieresultaten vara uppnådda. För betyget VG på hela kursen skall minst tre av fyra delkurser erhållit betyget VG. Oavsett examinationsform är det den enskilde studentens prestationer som bedöms och betygsätts.

Omtentamen på vissa moment kan endast erbjudas i samband med att kursen ges. I övrigt erbjuds omtentamen inom sex veckor (inom ramen för ordinarie terminstid) och antal tentamenstillfällen är begränsade till fem (Högskoleförordningen 6 kap 21 §).

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs och görs tillgänglig för studenter samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Övrigt

På kursen tas en obligatorisk avgift ut för förbrukningsmaterial.

Kurslitteratur och övriga läromedel

DELKURS 1 Grundläggande ämneskunskaper och Visuell kommunikation 7,5 hp

Obligatorisk litteratur:

Carlsson, Anders & Koppfeldt, Thomas. *Visuell retorik*. Malmö: Liber. Senaste upplagan. 192 sidor.

Hansson, Hasse m fl. *Seendets språk*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan. Valda delar, ca 80 sidor.

Obligatorisk didaktisk litteratur:

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan. 54 sidor.

Åsén, Gunnar, "Varför bild i skolan", i Lundgren, Ulf P. (red.) *Uttryck, intryck, avtryck: lärande, estetiska uttrycksformer och forskning*. Vetenskapsrådets rapportserie 4:2006 (sid 107-121), kan laddas ner från:

http://www.cm.se/webbshop_vr/pdfer/Rapport%204.2006.pdf

Referenslitteratur:

Ander, Jan Erik, *Tredje språket*. Stockholm: Bokförlaget Arena. Senaste upplagan.

Aronsson, Karin, *Barns världar barns bilder*. Stockholm: Natur & Kultur. Senaste upplagan.

Bergström, Bo, *Effektiv visuell kommunikation*. Stockholm: Carlssons förlag. Senaste upplagan.

Bergström, Bo, *Bild och Budskap*. Stockholm: Carlssons förlag. Senaste upplagan.

DELKURS 2 Färg och form och pedagogisk tillämpning 7,5 hp

Obligatorisk litteratur (all denna litteratur är didaktisk):

Frid, Johan. *Intro Bild*. Malmö: Didacta förlag. Senaste upplagan, 312 sidor.
Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*, Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.

Referenslitteratur:

Edwards, Betty. *Om Färg*. Stockholm: Forum Bokförlag. Senaste upplagan.
Nilson, Karl Gustaf, *Färglära*. Stockholm: Carlssons Bokförlag. Senaste upplagan.
Skoglund, Elisabeth. *Lusten att skapa*. Stockholm: Berg. Senaste upplagan.

DELKURS 3 Billdidaktik och Visuellt tänkande 7,5 hp**Obligatorisk litteratur:**

Berefelt, Gunnar. *ABSe*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet. Senaste upplagan, 72 sidor.
Fager, Lars, *Visuellt Tänkande*. (kompendium) 16 sidor.
Lindgren, Bengt & Nordström Gert Z. *Det kreativa ögat*. Lund: Studentlitteratur, Senaste upplagan, valda delar ca 90 sidor.

Obligatorisk didaktisk litteratur:

Skolverket, *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*.
www.skolverket.se Valda delar, ca 30 sidor.
Bild en samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning. Stockholm:
Myndigheten för skolutveckling. Finns i sin helhet på www.skolverket.se. 62 sidor.
Skolverket. *Kunskapsbedömning i skolan-praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Finns i sin helhet på www.skolverket.se 77 sidor.
Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*, Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.

Referenslitteratur:

Aulin Gråhamn, Lena & Thavenius. *Kultur och estetik i skolan*. Malmö: Malmö högskola, Lärarutbildningen. Senaste upplagan.
Edwards, Betty. *Teckna med höger hjärnhalva*. Stockholm: Forum. Senaste upplagan.
Gärdenfors, Peter. *Fängslande information*. Stockholm: Natur & Kultur. Senaste upplagan.
Lindstrand, Fredrik & Selander, Staffan. *Estetiska läroprocesser*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan.
Märner, Anders & Örtengren, Hans. *En kulturskola för alla*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. Kan läsas i sin helhet på libris.kb.se/bib/9523922

DELKURS 4 Visuell kultur, visuell representation 7,5 hp**Obligatorisk litteratur:**

Burman, Greta. *Konsten i historien*. Stockholm: Natur & Kultur. Senaste upplagan, 192 sidor.
Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette. *Möten med bilder*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, 180 sidor.
Lundahl, Mikela. "Ursprung som myt" i *Samtidskonst för lärare och andra intresserade*. Stockholm: Lärarförbundets förlag. Senaste upplagan, 15 sidor.

Didaktisk obligatorisk litteratur:

Löfstedt, Ulla, *Barns bildskapande – teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, 54 sidor.
Mason, R. 'Celebrating Difference in Contemporary Art', *Journal of Research in Art and Education*, 7 (1) 2006, 15 sidor.
Sparrman, Anna. *Barns visuella kulturer*. Lund: Studentlitteratur. Senaste

upplagan. 192 sidor.

Stigmar, Martin, (red). *Reflektioner kring bild och lärande*. Växjö: Växjö universitet, Institutionen för pedagogik. Senaste upplagan Valda delar. 10 sidor.

Referenslitteratur:

Björk, Cecilia, Nordling, Lars & Reppen, Laila. *Så byggdes staden*. Senaste upplagan. *Stadsbyggnad, arkitektur, husbyggnad*. Stockholm: Svensk byggtjänst. Senaste upplagan.

Sahlström, Berit. *Bildförståelse inom och mellan kulturer*. Uppsala: Hallgren & Fallgren. Senaste upplagan.

Vihma, Susann. *Designhistoria en introduktion*. Stockholm: Raster. Senaste upplagan.